

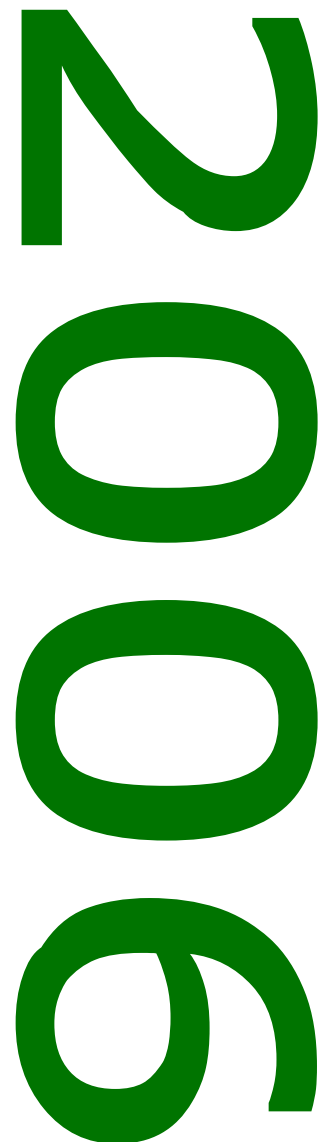

SPRAWOZDANIE

z wykonania planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

informacja o wykonaniu planu
budżetu państwa w części 73 - ZUS

informacja dodatkowa

Warszawa 2007

SPIS Treści

PODSTAWOWE INFORMACJE	3
ZADANIA I ORGANIZACJA FUS	3
ZAŁOŻENIA PLANU I ICH WYKONANIE	4
PLAN WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 – ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ JEGO ZMIANY	6
DOCHODY BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 73 ZUS.....	10
WYKONANIE PLANU WYDATKÓW W CZĘŚCI 73 ZUS.....	11
DZIAŁ 753 – OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE	12
DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA – SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO	12
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA – ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKA ALIMENTACYJNA ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	12
DZIAŁ 853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	13
FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	16
PRZYCHODY	16
KOSZTY	19
KOSZTY FUS W UKŁADZIE ZADANIOWYM	22
WYNIK FINANSOWY	22
INFORMACJA DODATKOWA: GŁÓWNE ZADANIA ZAKŁADU REALIZOWANE NA PODSTAWIE ODRĘBNYCH USTAW.....	26
POBÓR SKŁADEK NA FUNDUSZ PRACY I FUNDUSZ GWARANTOWANYCH ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	27
POBÓR SKŁADEK NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE	27
DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE	28
PRZEKAZYWANIE SKŁADEK DO OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH	31
ŚWIADCZENIA RODZINNE FINANSOWANE Z BUDŻETU PAŃSTWA	33
RENTA SOCJALNA	33
ŚWIADCZENIA PRZEDEMERYTALNE I ZASIŁKI PRZEDEMERYTALNE	33
PREWENCJA RENTOWA I WYPADKOWA	33
PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH	35
SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OSÓB POBIERAJĄCYCH EMERYTURĘ LUB RENTY	36
SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE ZA OSOBY PRZEBYWAJĄCE NA URLOPACH WYCHOWAWCZYCH.....	36
SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE ZA OSOBY PRZEBYWAJĄCE NA URLOPACH WYCHOWAWCZYCH LUB POBIERAJĄCE ZASIŁEK MACIERZYŃSKI ORAZ ZA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE.....	36
LIKWIDACJA FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	37
EKWIWALENTY PIENIĘŻNE Z TYTUŁU PRAWA DO BEZPŁATNEGO WĘGLA DLA EMERYTÓW I RENCISTÓW GÓRNICZYCH	38
REFUNDACJA ULG DLA INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH Z TYTUŁU UBEZPIECZENIA OC I AC	38
FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ.....	39

Podstawowe informacje

Podstawą prawną działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) i Funduszu Rezerwy Demograficznej (FRD) jest ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz.74, ze zm.). Ustawa ta nadała nowy status prawny ZUS i FUS (rozdzielając ZUS jako instytucję od zarządzanych przez nią funduszy) oraz powołała do życia FRD, a także określiła najważniejsze zadania ZUS i podstawowe zasady gospodarki finansowej ZUS, FUS i FRD, w tym:

- źródła ich przychodów,
- rodzaje wydatków ZUS oraz finansowanych ze środków i funduszy, których jest dysponentem,
- zasady planowania i sprawozdawczości.

Podkreślić trzeba, że ZUS i FUS są odrębnymi choć ściśle powiązаныmi jednostkami. Podstawowym aktem prawnym określającym wydatki tego ostatniego jest ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Oprócz dwóch wspomnianych aktów, do ZUS, FUS i FRD mają zastosowanie również przepisy ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Ponadto, wszystkie wymienione powyżej jednostki są zobowiązane do przestrzegania zasad ustawy o rachunkowości. Rodzi to szereg konsekwencji wynikających z konieczności pogodzenia jej wymagań z zasadami działania sektora publicznego. W szczególności, wynikiem tego jest istnienie dwóch rodzajów sprawozdawczości i sprawozdań z wykonania. Ustawa o rachunkowości nakłada także obowiązek uwzględniania pozycji o charakterze czysto memoriałowym: tworzenie rezerw pomniejszających zobowiązania oraz odpisów aktualizujących należności.

Zadania i organizacja FUS

FUS jest państwowym funduszem celowym bez osobowości prawnej, powołanym w celu realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych. Środki FUS są przeznaczane przede wszystkim na wypłatę świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego. Realizacji tych wypłat dokonuje ZUS jako dysponent Funduszu. W ramach FUS wyodrębnia się fundusze: emerytalny, rentowy, chorobowy, wypadkowy - gromadzące składki i finansujące wydatki.

Ponadto, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje możliwość stworzenia funduszy rezerwowych dla ubezpieczeń rentowego i chorobowego oraz ubezpieczenia wypadkowego. Do dnia stworzenia niniejszego dokumentu nie wystąpiły ustawowe przesłanki ich utworzenia i fundusze nie funkcjonują. Zgodnie z artykułem 56 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawowym źródłem ich przychodów są nadwyżki środków pozostających na

koniec roku na rachunkach odpowiednich funduszy nad kwotami niezbędnymi do zapewnienia wypłaty świadczeń w styczniu kolejnego roku. Nadwyżek takich dotychczas nie zanotowano.

Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych określa przychody i wydatki FUS oraz zasady otrzymywania i dysponowania dotacją z budżetu państwa. Według jej przepisów do przychodów FUS należą między innymi:

- składki na ubezpieczenia społeczne, nie podlegające przekazaniu do otwartych funduszy emerytalnych,
- refundacja z tytułu przekazywania składek do OFE,
- wpłaty z budżetu państwa i innych instytucji, przekazane na świadczenia, których wypłatę zlecono Zakładowi (oprócz świadczeń finansowanych z odrębnych rozdziałów budżetowych oraz wpłat z instytucji zagranicznych),
- wpływy z oprocentowania rachunków bankowych FUS,
- odsetki od nieterminowo regulowanych zobowiązań wobec FUS oraz zwroty nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami,
- wpływy z opłaty dodatkowej i prolongacyjnej,
- dotacje z budżetu państwa.

Za zgodą ministra właściwego do spraw finansów publicznych FUS może zaciągać kredyty.

Ze środków zgromadzonych w FUS finansowane są między innymi:

- wypłaty świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego oraz wypadkowego,
- wydatki na prewencję rentową oraz wypadkową,
- spłaty kredytów wraz z odsetkami,
- odsetki za nieterminowe wypłaty świadczeń,
- wydatki związane ze zleconą Zakładowi wypłatą świadczeń z budżetu państwa i innych instytucji,
- odpisy stanowiące przychody Zakładu.

Założenia planu i ich wykonanie

Wykonanie poszczególnych pozycji planu w znaczącym stopniu zależy od tego na ile sprawdziły się założenia będące podstawą jego konstrukcji. Dwie najważniejsze grupy to: założenia makroekonomiczne i prawno-systemowe. Ich realizacja w innej niż założono formie lub wielkości jest zazwyczaj znaczącym czynnikiem powodującym rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi. Poniżej przedstawiono stopień realizacji najważniejszych makroekonomicznych założeń planu na 2006 r.

Założenia do planu finansowego FUS**Tabela 1**

	Założenia	Wykonanie
Wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	103,2%	104,9%
Wskaźnik wzrostu zatrudnienia w gospodarce narodowej	101,2%	102,2%*)
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	101,5%	101,0%
Średnioroczna stopa procentowa operacji otwartego rynku	4,8%	4,1%

*) Dane dla niepełnej zbiorowości

Należy zwrócić uwagę, że zrealizowane wielkości poszczególnych wskaźników na ogół sprzyjały poprawie sytuacji finansowej FUS. Najważniejsze założenia systemowe oraz parametry planu na rok 2006 i ich wykonanie przedstawiają się następująco:

1. Część składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywana do FRD wyniosła 0,25% podstawy wymiaru składki na fundusz emerytalny, zgodnie z założeniem planu finansowego (było to o 0,05 pp więcej niż w 2005 r.).
2. Wskaźnik ściągłości składek na ubezpieczenia społeczne wyniósł 97,4% i był o 1pp niższy od założonego w planie finansowym. Przeciętna stopa składki na ubezpieczenie wypadkowe wyniosła 1,58% i była niższa od zakładanej w planie finansowym (1,69%). Różnica ta wynika z faktu, że od 1 kwietnia 2006 r. zmieniły się stopy składek na ubezpieczenie wypadkowe, średnia stopa od maja do grudnia wyniosła 1,53% podstawy wymiaru.
3. Projektowana od 1 stycznia 2006 r. zmiana przepisów Kodeksu Pracy dotycząca wydłużenia wymiaru urlopu macierzyńskiego o 2 tygodnie (której skutek finansowy oszacowano w kwocie 127 500 tys. zł) weszła w życie dopiero 19 grudnia 2006 r.
4. Wskaźnik waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych wyniósł 106,2% i był wyższy o 0,2% od założonego w planie finansowym.
5. Liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe (bez świadczeń wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami rolnymi) wyniosła przeciętnie miesięcznie 7 256,4 tys. przy zakładanej w planie 7 218,3 tys.

Plan wydatków budżetu państwa w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz jego zmiany

Plan wydatków budżetu państwa w części 73 (w tys. zł) Tabela 2

	Projekt planu na 2006 r. – przedłożenie rządowe	Plan na 2006 r. – ustawa budżetowa	Plan po zmianach
O G Ó Ł E M	31 685 592	31 625 592	32 425 794
Obowiązkowe Ubezpieczenia Społeczne	24 470 664	24 410 664	25 518 764
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	23 415 848	23 355 848	24 483 424
Składki na ubezpieczenia społeczne	1 054 225	1 054 225	1 034 749
Pozostała działalność	591	591	591
Ochrona Zdrowia	208 622	208 622	208 622
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	208 622	208 622	208 622
Pomoc Społeczna	300 000	300 000	374 202
Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	300 000	300 000	374 202
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	6 706 306	6 706 306	6 324 206
Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	1 449	1 449	1 449
Renta socjalna oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne	6 704 857	6 704 857	6 322 127
Pozostała działalność	-	-	630

W trakcie roku budżetowego plan wydatków został zwiększony z 31 625 592 tys. zł do 32 425 794 tys. zł, tj. o 800 202 tys. zł. Na tę kwotę składają się następujące zmiany:

1. 1 127 576 tys. zł zwiększenie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
2. 382 100 tys. zł zmniejszenie wydatków na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, przy czym zmniejszono wydatki na zasiłki i świadczenia przedemerytalne natomiast zwiększono wydatki na pozostałą działalność w celu sfinansowania ponadplanowych wypłat dodatków pieniężnych dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny przyznanych ustawą z dnia 20 maja 2005 r.,
3. 74 202 tys. zł zwiększenie wydatków na sfinansowanie ponadplanowych wypłat świadczeń rodzinnych,

4. 19 476 tys. zł przeniesienie niewykorzystanych środków przeznaczonych na składki na ubezpieczenia społeczne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych oraz pobierające zasiłek macierzyński, jak również za osoby niepełnosprawne w celu uzupełnienia dotacji dla FUS.

informacja o wykonaniu planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS

2006

Dochody budżetu państwa w części 73 ZUS

Dochody budżetu w części 73 (w tys. zł)

Tabela 3

	Wykonanie 2005 r.	Ustawa budżetowa na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 4:3
1	2	3	4	5
OGÓŁEM	10 237	100 000	149 192	149,2
Dział 753 Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	10 075	X	30 235	X
Rozdział 75309 Składki na ubezpieczenia społeczne	10 075	X	30 235	X
Dział 852 Pomoc społeczna	162	100 000	110 188	110,2
Rozdział 85212 Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	162	X	48	X
Rozdział 85234 Fundusz Alimentacyjny w likwidacji	X	100 000	110 140	110,1
Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	X	X	8 769	X
Rozdział 85347 Renta socjalna oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne	X	X	8 241	X
Rozdział 85395 Pozostała działalność	X	X	528	X

W 2006 r. dochody budżetu państwa wyniosły 149 192 tys. zł. Na tę kwotę złożyły się przede wszystkim:

1. Środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego (110 140 tys. zł). Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ZUS prowadzi od dnia 1 maja 2004 r. likwidację Funduszu Alimentacyjnego. W trakcie jej trwania likwidator prowadzi egzekucję należności funduszu oraz reguluje jego zobowiązania powstałe przed wejściem ustawy w życie. Stosownie do postanowień art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy środki uzyskiwane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca,
2. Zwrot przez PFRON składek na ubezpieczenia społeczne za 2005 r. (sfinansowanych przez budżet państwa), w wyniku rozliczeń wpłat przez pracodawców (30 235 tys. zł).
3. Środki przekazane przez „Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna” na refinansowanie świadczeń przedemerytalnych za okresy wsteczne, tj. do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych (8 159 tys. zł).

Wykonanie planu wydatków w części 73 ZUS

Wydatki budżetu w 2006 r. wyniosły 32 388 016 tys. zł, tj. 99,9% planu po zmianach, i były wyższe od poniesionych w ubiegłym roku o 1 777 367 tys. zł. Nie wykorzystane środki w kwocie 37 778 tys. zł zostały zwrócone do budżetu państwa.

Wydatki budżetu w części 73 (w tys. zł)							Tabela 4	
		Wykonanie 2005 r.	Ustawa budżetowa na 2006 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2006 r.	% 5:4	% 5:2	
		1	2	3	4	5	6	
OGÓŁEM		30 610 649	31 625 592	32 425 794	32 388 016	99,9	105,8	
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	21 079 715	24 410 664	25 518 764	25 518 723	100,0	121,1	
Rozdział								
75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	20 112 107	23 355 848	24 483 424	24 483 424	100,0	121,7	
Rozdział								
75309	Składki na ubezpieczenia społeczne	967 060	1 054 225	1 034 749	1 034 749	100,0	107,0	
Rozdział								
75395	Pozostała działalność	548	591	591	550	93,1	100,4	
Dział 851	Ochrona zdrowia	195 706	208 622	208 622	204 640	98,1	104,6	
Rozdział								
85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	195 706	208 622	208 622	204 640	98,1	104,6	
Dział 852	Pomoc społeczna	1 647 004	300 000	374 202	361 794	96,7	22,0	
Rozdział								
85212	Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 647 004	300 000	374 202	361 794	96,7	22,0	
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 688 224	6 706 306	6 324 206	6 302 859	99,7	82,0	
Rozdział								
85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC	1 211	1 449	1 449	1 022	70,5	84,4	
Rozdział								
85347	Renta socjalna oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne	6 904 905	6 704 857	6 322 127	6 301 214	99,7	91,3	
Rozdział								
85395	Pozostała działalność	782 108	X	630	623	98,9	0,1	

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W 2006 roku wydatki wyniosły 25 518 723 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach i były wyższe o 21,1% od wydatków poniesionych w 2005 r. Obejmowały one:

1. dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 24 483 424 tys. zł; w jej ramach:
 - kwota 3 531 203 tys. zł stanowiła dotację celową,
 - kwota 20 952 221 tys. zł stanowiła dotację uzupełniającą,
2. składki na ubezpieczenia społeczne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych lub pobierające zasiłek macierzyński oraz za osoby niepełnosprawne w kwocie 1 034 749 tys. zł,
3. koszty rent odszkodowawczych przyznanych osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej i wypłacanych przez ZUS w kwocie 550 tys. zł.

Dział 851 – Ochrona zdrowia – składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego

Wydatki w tym dziale obejmują składki na ubezpieczenie zdrowotne osób przebywających na urloпах wychowawczych oraz osób pobierających renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin. W 2006 r. wydatki budżetu na ten cel wyniosły 204 640 tys. zł, tj. 98,1% planu i obejmowały składki za osoby pobierające renty (inwalidów wojennych i wojskowych) w wysokości 136 949 tys. zł oraz składki za osoby przebywające na urloпах wychowawczych w wysokości 67 691 tys. zł. Wydatki te były w 2006 r. o 4,6% wyższe od poniesionych w roku ubiegłym, co wynika to m.in. z podniesienia od dnia 1 stycznia 2006 r. stopy składki o 0,25% (do poziomu 8,75% podstawy jej wymiaru).

Dział 852 – Pomoc społeczna – świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego

W 2006 roku wydatki budżetu w tym zakresie wyniosły ogółem 361 794 tys. zł. W ramach ogólnej kwoty wydatków 358 232 tys. zł przeznaczono na wypłatę świadczeń rodzinnych, z kwoty tej na same zasiłki rodzinne przeznaczono 224 692 tys. zł, na zasiłki pielęgnacyjne 93 240 tys. zł, zaś wydatki na dodatki do zasiłków rodzinnych wyniosły 21 460 tys. zł. Wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i

dochodzenia nienależnie pobranych zasiłków wyniosło 3 557 tys. zł na, a 5 tys. zł odsetki. Wydatki na świadczenia rodzinne stanowiły 96,7% planu po zmianach.

W stosunku do 2005 r. wydatki te uległy znacznemu zmniejszeniu z uwagi na ograniczenie zakresu realizowanych przez ZUS zadań. Stosownie do przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych Zakład od 1 września 2006 r. zaprzestał finansowania świadczeń rodzinnych wypłacanych pracownikom przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 osób. Z dniem tym wszystkie wypłaty świadczeń rodzinnych przejęły organy właściwe do realizacji zadań w tym zakresie. Natomiast Zakład nadal będzie realizował ewentualne wypłaty z tytułu świadczeń przyznanych wyrokiem sądu, jak również świadczenia nie wypłacone w terminie przez pracodawców z przyczyn ekonomicznych należne za okres do 31 sierpnia 2006 r.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2006 roku wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły ogółem 6 302 859 tys. zł. Wydatki te obejmowały:

1. wypłatę rent socjalnych w kwocie 1 461 378 tys. zł, tj. 99,7% planu, przy czym 1 423 790 tys. zł stanowiły wydatki na wypłatę świadczeń (przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców w 2006 r. wyniosła 236,2 tys. i była o 0,9% niższa w porównaniu do ub. r., przeciętna wysokość renty ukształtowała się na poziomie 502,50 zł), natomiast 37 588 tys. zł wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych rent socjalnych,
2. wypłatę świadczeń i zasiłków przedemerytalnych w łącznej kwocie 4 839 836 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach, z tego: 4 782 439 tys. zł stanowiły wydatki na wypłatę świadczeń, 57 389 tys. zł wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń i zasiłków, a 7,4 tys. zł odsetki,
3. refundacje ulg przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i AC w kwocie 1 022 tys. zł, co stanowi 70,5% planu,
4. wypłatę dodatków pieniężnych dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny, na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 maja 2005 r. o dodatku pieniężnym (Dz. U. Nr 102, poz. 852) w kwocie 623 tys. zł, tj. 98,9% planu.

W 2006 roku kwota wydatków na wypłatę zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wyniosła jak wspomniano wyżej 4 782 439 tys. zł, z wydatkowanej kwoty na same świadczenia przedemerytalne przeznaczono 2 940 714 tys. zł, na zasiłki przedemerytalne 1 835 771 tys. zł, zaś na zasiłki pogrzebowe 5 954 tys. zł. Przeciętna miesięczna wysokość świadczenia

przedemerytalnego wyniosła 1 010,12 zł, świadczenie było wypłacane dla 243,0 tys. osób, tj. o 15,5% niżej niż w 2005 r., natomiast przeciętna miesięczna wysokość zasiłków przedemerytalnych wyniosła 717,35 zł dla 213,3 tys. osób tj. o 15,1% niżej niż w 2005 r. Wydatki zmniejszyły się w porównaniu do 2005 r. o 12,0%. Spadek wydatków na świadczenia jest spowodowany systematycznym obniżaniem się przeciętnej wysokości świadczeń przedemerytalnych, z powodu ubytku z grona świadczeniobiorców osób, które miały znacznie wyższą wysokość świadczeń przyznawanych wg starych przepisów (tj. ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu), a także ubytkiem liczby wynikającym z przechodzenia na wcześniejszą emeryturę, zmiany zasad przyznawania świadczeń w 2004 r. oraz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.

wykonanie planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

2006

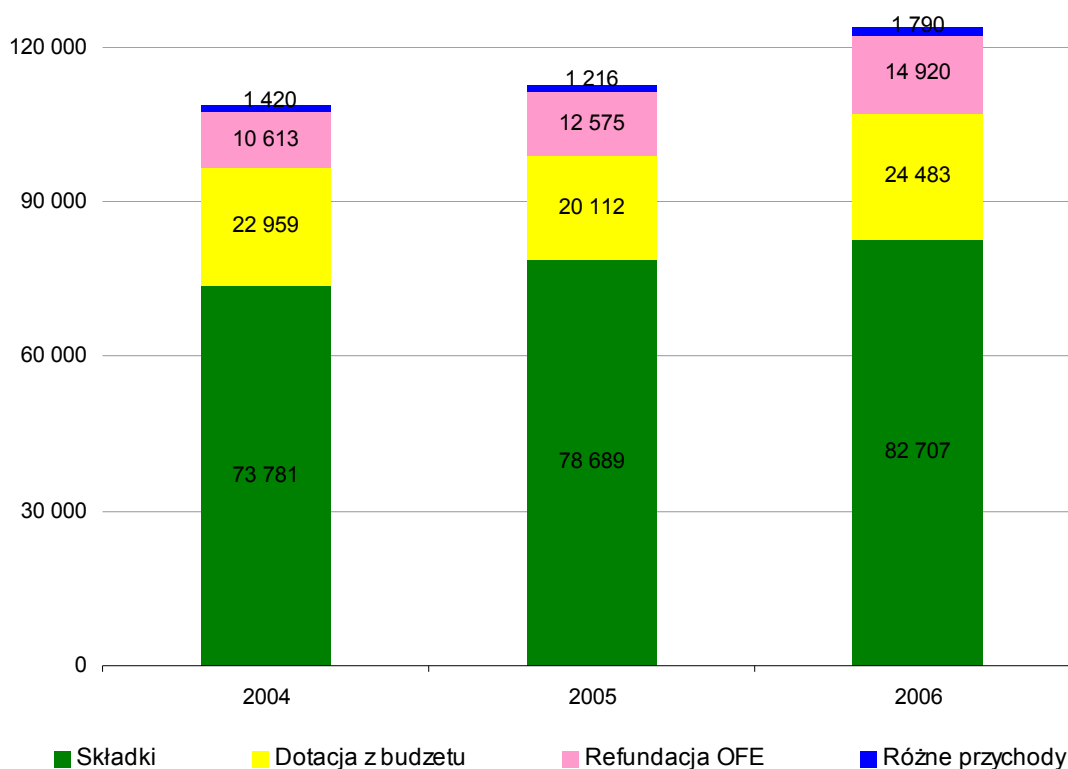
Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

Na przychody FUS ogromny wpływ ma sytuacja gospodarcza kraju. Składki na ubezpieczenia społeczne naliczane są w większości przypadków od wynagrodzeń, więc wszystkie zmiany w ich wysokości lub liczbie osób pracujących wpływają bezpośrednio na przychody ze składek. W 2006 r. tempo wzrostu gospodarczego było znacznie większe niż w roku poprzednim i najwyższe w ostatnich 9 latach. Nastąpiło przyspieszenie korzystnych zmian sytuacji na rynku pracy – szybciej niż w poprzednim roku wzrastała liczba pracujących i obniżało się bezrobocie (do 14,9% na koniec roku, przy planowanym 16,9%), przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wzrosło o 4,9%, przy zakładanym 3,2%. Konsekwencją tych zjawisk jest osiągnięcie wyraźnie wyższych przychodów FUS w stosunku do roku poprzedniego, jak również w stosunku do planu.

Przychody

Przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i ich struktura przedstawiały się następująco:

Przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w tys. zł)					Tabela 5	
	Wykonanie 2005 r.	Plan na 2006 r. wg ustawy budżetowej	Plan po zmianach na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 5:4	% 5:2
1	2	3	4	5	6	7
Przychody						
- przypis	112 592 190	118 921 065	120 048 641	123 900 568	103,2	110,0
- wpływy	110 980 840	116 894 529	118 022 105	120 859 150	102,4	108,9
Składki na ubezpieczenia społeczne						
- przypis	78 688 580	81 475 482	81 475 482	82 706 806	101,5	105,1
- wpływy	77 426 171	80 172 538	80 172 538	80 546 987	100,5	104,0
Dotacja z budżetu						
- celowa	20 112 107	23 355 848	24 483 424	24 483 424	100,0	121,7
- uzupełniająca	3 612 402	3 614 965	3 614 965	3 531 203	97,7	97,8
- uzupełniająca	16 499 705	19 740 883	20 868 459	20 952 221	100,4	127,0
Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE						
	12 575 416	12 759 774	12 759 774	14 920 385	116,9	118,6
Różne przychody						
- przypis	1 216 087	1 329 961	1 329 961	1 789 953	134,6	147,2
- wpływy	867 146	606 369	606 369	908 345	149,8	104,8

Przychody ze składek

Główną pozycję przychodów stanowiły przypisane składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 82 706 806 tys. zł, które stanowiły 66,8% przychodów ogółem (w 2005 r. – 69,9%) i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 5,1%, na co istotny wpływ miała wspomniana już korzystna sytuacja gospodarcza. Wpływy ze składek stanowiły 66,6% całości wpływów Funduszu (w 2005 r. – 69,8%). W porównaniu do roku 2005 wzrosły o 4,0% i wyniosły 80 546 987 tys. zł, co stanowiło 100,5% planu po zmianach. Osiągnięte wpływy stanowiły 97,4% przypisu składek wobec założonej w planie ściągalności na poziomie 98,4%.

Poczynając od kwietnia 2006 r. zmieniły się stopy składek na ubezpieczenie wypadkowe finansowane przez płatnika. Zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającym rozporządzenie w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków* zmianie uległy wysokości stopy składek dla poszczególnych grup płatników. Szacowana średnia stopa składki od maja do grudnia wyniosła 1,53% podstawy wymiaru.

Dotacje z budżetu

Dotacja budżetowa dla Funduszu w 2006 r. wyniosła 24 483 424 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach, 104,8% planu według ustawy i stanowiła 20,3% przychodów według wpływów (w 2005 r. 18,1%).

Z otrzymanej kwoty dotacji przeznaczono:

- 3 531 203 tys. zł na dotację celową, co stanowiło 2,9% wpływów Funduszu (w 2005 r. – 3,2%),
- 20 952 221 tys. zł na uzupełnienie niedoboru środków Funduszu, co stanowiło 17,4% wpływów Funduszu (w 2005 r. – 14,9%). Dotacja została zwiększona o 1 127 576 tys. zł poprzez przyznanie dodatkowych środków z budżetu państwa oraz przesunięcie środków w wydatkach budżetowych w ramach części 73.

Dotacja celowa przeznaczona była na:

1. wydatki i świadczenia pieniężne inne niż z ubezpieczenia społecznego zlecone Zakładowi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów 3 507 274 tys. zł (w tym m.in. wypłatę świadczeń dla inwalidów wojennych i wojskowych oraz kombatanów),
2. koszty obsługi wyżej wymienionych świadczeń 23 929 tys. zł.

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE

Kolejną istotną pozycję przychodów stanowiła refundacja z tytułu przekazania składek do OFE, która wyniosła 14 920 385 tys. zł, tj. 12,0% przychodów ogółem Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i była wyższa od zaplanowanej o 16,9%. Na tak znaczne przekroczenie planu miała wpływ poprawiająca się sytuacja na rynku pracy (wzrost wynagrodzeń, zwiększenie zatrudnienia, w tym głównie młodych ludzi zobligowanych do członkostwa w otwartych funduszach emerytalnych) oraz liczne działania Zakładu zmierzające do egzekwowania i przekazywania zaległych składek.

Różne przychody

Różne przychody według przypisu w 2006 r. wyniosły 1 789 953 tys. zł, tj. 1,4% przychodów ogółem Funduszu i złożyły się na nie m.in.:

a) odpisy aktualizujące i rezerwy	842 958 tys. zł
b) pochodne i odsetki od należności z tytułu składek	781 690 tys. zł
c) zwroty nienależnie pobranych świadczeń z odsetkami	138 877 tys. zł
d) oprocentowanie środków na rachunkach bankowych	7 261 tys. zł

Różne przychody według wpływów wyniosły 908 354 tys. zł (tj. 49,8% wyżej od planu), z czego należności pochodne od składek wyniosły 781 251 tys. zł.

Na wyższe od planowanego wykonanie przypisu i wpływów wpłynęły przede wszystkim przychody z tytułu opłaconych odsetek od składek na ubezpieczenia

społeczne nieterminowo wpłacanych przez płatników, co było konsekwencją wzrostu gospodarczego i spłaty należności z tytułu zaległych składek.

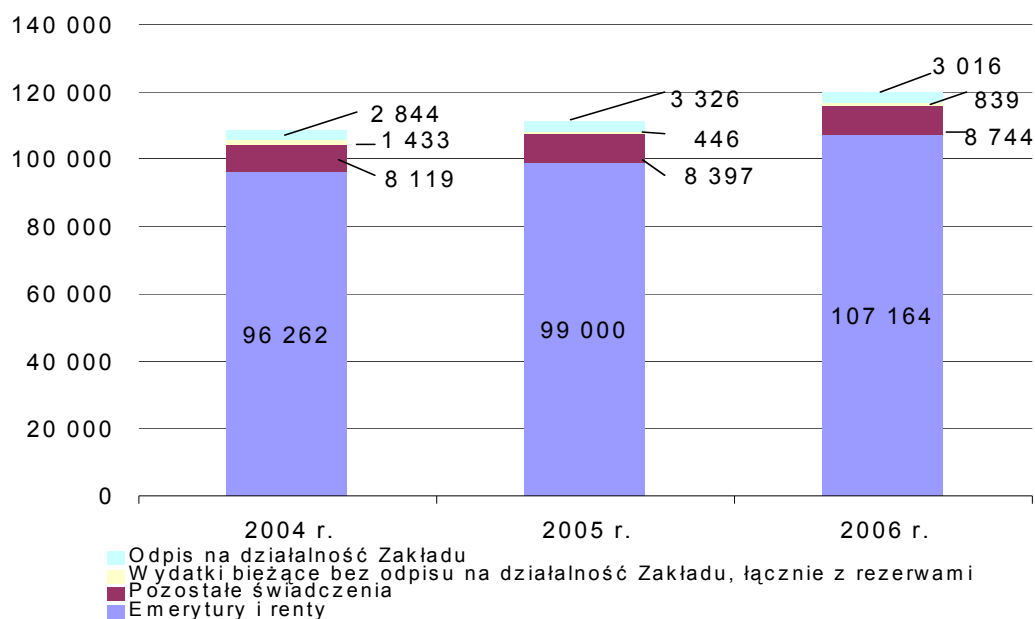
Koszty

W 2006 r. koszty ogółem wyniosły 119 762 998 tys. zł stanowiąc 100,0% planu i były wyższe, w porównaniu do roku 2005, o 7,7%.

Koszty Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w tys. zł) **Tabela 6**

	Wykonanie 2005 r.	Plan na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 4:3	% 4:2
1	2	3	4	5	6
Koszty	111 169 442	119 791 012	119 762 998	100,0	107,7
Świadczenia pieniężne	107 397 599	114 926 094	115 908 467	100,9	107,9
emerytury i renty	99 000 150	106 035 271	107 164 427	101,1	108,2
pozostałe świadczenia	8 397 449	8 890 823	8 744 040	98,3	104,1
Wydatki bieżące	3 677 929	3 593 762	3 326 123	92,6	90,4
w tym :					
- odpis na działalność Zakładu	3 326 000	3 015 890	3 015 890	100,0	90,7
- koszty obsługi kredytów	244 811	436 979	182 244	41,7	74,4
- prewencja rentowa	77 316	110 000	99 170	90,2	128,3
- prewencja wypadkowa	1 052	2 000	1 892	94,6	179,8
Rezerwy	93 914	1 271 156	528 408	41,6	562,7

Koszty FUS w latach 2004-2006 (w mln zł) **Rysunek 2**

Koszty świadczeń pieniężnych

Koszty świadczeń pieniężnych finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiły w 2006 r. 96,8% kosztów ogółem i wyniosły 115 908 467 tys. zł, tj. 100,9% planu.

Główną pozycją kosztów ogółem były wydatki na emerytury i renty (89,5%), które wyniosły 107 164 427 tys. zł i były wyższe od planowanych o 1 129 156 tys. zł (o 1,1%).

Wzrost wydatków na emerytury i renty wynikał przede wszystkim z:

- wyższej o 38,4 tys. (o 0,5%) od planowanej przeciętnej miesięcznej liczby świadczeniobiorców, spowodowanej głównie osiąganiem wieku emerytalnego przez kobiety urodzone w powojennym wyżu demograficznym, a także sytuacją społeczno-gospodarczą powodującą przechodzenie na emeryturę osób, które do tej pory – pomimo spełniania warunków do uzyskania emerytury – kontynuowały zatrudnienie; przeciętna miesięczna liczba świadczeń ukształtowała się na poziomie 7.461,8 tys. i wzrosła w stosunku do 2005 r. o 0,3%,
- wyższej o 6,49 zł (o 0,5%) od planowanej przeciętnej miesięcznej wypłaty, spowodowanej wyższym o 0,2 pp. wskaźnikiem waloryzacji, dodatkowymi skutkami związanymi z przyznawaniem z urzędu emerytury zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy, a także wliczaniem dodatkowego stażu pracy wpływającego na wzrost świadczenia; przeciętna miesięczna wysokość świadczenia wyniosła 1.196,81 zł i wzrosła w stosunku do 2005 r. o 7,9%, na co miały wpływ również: realizacja od 1 marca 2006 r. drugiego etapu podwyższenia kwoty bazowej do poziomu 100% przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia wysokości świadczenia w dniu jego przyznania emerytom i rencistom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1930 r., oraz kolejny etap podwyższenia podstaw wymiaru rent inwalidów wojennych i wojskowych oraz rent rodzinnych po tych inwalidach.

Koszty pozostałych świadczeń w 2006 r. wyniosły 8 744 040 tys. zł i stanowiły 7,3% kosztów ogółem. Koszty te osiągnęły poziom 98,3% planu i w stosunku do 2005 r. wzrosły o 4,1%.

Główną pozycję kosztów pozostałych świadczeń (42,1%) stanowią wydatki na zasiłki chorobowe, które wyniosły 3 680 836 tys. zł (90,9% planu) i w porównaniu do 2005 r. uległy zmniejszeniu o 3,0%. Liczba dni absencji chorobowej sfinansowana ze środków Funduszu wyniosła 95,8 mln i zmniejszyła się w stosunku do 2005 r. o 3,5%.

Istotną przyczyną spadku wydatków na absencję chorobową była nowelizacja ustawy o świadczeniach pieniężnych m. in. w zakresie ustalania podstawy wymiaru zasiłków z okresu 12 miesięcy kalendarzowych poprzedzających powstanie niezdolności do pracy (poprzednio 6 miesięcy) oraz likwidacji możliwości przedłużenia okresu zasiłku chorobowego powyżej 182 dni. Zmiany te w dużym stopniu miały wpływ na kwalifikację absencji kobiet będących w ciąży. Z uwagi na brak możliwości przedłużenia okresu zasiłkowego, lekarze orzecznicy przyznają im do dnia przewidywanego porodu świadczenie rehabilitacyjne. Skutki

omawianych zmian przepisów znalazły w pełni odzwierciedlenie dopiero w 2006 r. i miały wpływ na niepełną realizację planu wydatków na zasiłki chorobowe i wyższe wydatki na świadczenia rehabilitacyjne.

Na pozostałe zasiłki i świadczenia wydatkowano 5 063 204 tys. zł (104,6% planu), w tym 1 097 613 tys. zł na zasiłki macierzyńskie, 1 439 439 tys. zł na zasiłki pogrzebowe, 552 861 tys. zł na świadczenia rehabilitacyjne. Niepełna realizacja planu dotyczy głównie wydatków na zasiłki macierzyńskie i wiąże się z uwzględnieniem w nim skutków finansowych (127 500 tys. zł) projektowanej zmiany od 1 stycznia 2006 r. przepisów Kodeksu Pracy w zakresie wydłużenia wymiaru urlopu macierzyńskiego o 2 tygodnie, która weszła w życie dopiero 19 grudnia ubiegłego roku. Wyższe niż zakładał plan były przede wszystkim - wydatki na świadczenia rehabilitacyjne, które w porównaniu do 2005 r. wzrosły o 86,9%.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące w 2006 roku wyniosły 3 326 123 tys. zł i były niższe od zakładanych w planie o 7,4%. W ramach wydatkowanej kwoty sfinansowano przede wszystkim:

- odpis na działalność Zakładu	3 015 890 tys. zł,
- prewencję rentową	99 170 tys. zł,
- prewencję wypadkową	1 892 tys. zł,
- koszty obsługi kredytów	182 244 tys. zł,
- koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa	23 906 tys. zł,
- wynagrodzenia dla płatników składek	1 324 tys. zł.

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2006 r. wyniósł 3 015 890 tys. zł (100% planu) i stanowił 2,5% kosztów Funduszu. W porównaniu do 2005 r. odpis był o 9,3% niższy.

Wydatki na prewencję rentową wyniosły 99 170 tys. zł i stanowiły 90,2% planu. W ramach tych środków leczeniu rehabilitacyjnemu zostało poddanych 68,0 tys. ubezpieczonych (o 26,9% więcej niż w 2005 r.). Koszty leczenia rehabilitacyjnego, zwrot kosztów przejazdu na rehabilitację ubezpieczonych oraz koszty opłat miejscowych wyniosły łącznie 98 985 tys. zł. Na pozostałe wydatki związane z prowadzeniem prewencji rentowej przeznaczono 185 tys. zł.

Wydatki na prewencję wypadkową wyniosły 1 892 tys. zł, tj. 94,6% planu. Środki te przeznaczono na finansowanie działalności związanej z zapobieganiem wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, głównie poprzez upowszechnianie wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe, przeprowadzenie prac naukowo – badawczych mających na celu eliminację lub ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe.

Koszty związane ze spłatą odsetek z tytułu zaciągniętych przez FUS kredytów w bankach komercyjnych wyniosły 182 244 tys. zł i stanowiły 41,7% planu. Mniejsze niż zakładał plan koszty wynikają głównie z niższego poziomu zaciągniętych kredytów zarówno na koniec 2005 r. jak i w 2006 r.

Na koszty obsługi świadczeń finansowanych z budżetu państwa przeznaczono kwotę w wysokości 23 906 tys. zł.

Wynagrodzenia dla płatników składek z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyniosły 1 324 tys. zł.

W 2006 r. dokonano odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu składek, nienależnie pobranych świadczeń, a także dokonano utworzenia rezerw na zobowiązania w łącznej wysokości 528 mln zł tj. o 58,4% niżej od planu, co wynikało z poprawiającej się w wyniku wzrostu gospodarczego sytuacji finansowej płatników składek przyczyniającej się do regulowania należności wobec FUS.

Koszty FUS w układzie zadaniowym

W 2006 r. koszty FUS w ujęciu zadaniowym wyniosły 119 207 663 tys. zł i były wyższe o 716 700 tys. zł od planu tj. o 0,6%. Na ogólną kwotę kosztów z tego tytułu poniesionych przez fundusz złożyły się głównie:

- emerytury – 69 159 109 tys. zł, które były wyższe o 626 539 tys. zł od planowanych (o 0,9%),
- renty finansowane z funduszu rentowego – 30 948 369 tys. zł, które były wyższe od planowanych o 525 927 tys. zł (o 1,7%),
- renty finansowane z funduszu wypadkowego – 3 617 274 tys. zł, które były niższe od planowanych o 63 825 tys. zł (o 1,7%),
- dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych, za tajne nauczanie – 3 439 675 tys. zł tj. o 40 515 tys. zł wyżej niż w planie (o 1,2%),
- zasiłki chorobowe oraz pozostałe zasiłki i świadczenia – 8 744 040 tys. zł. tj. o 146 783 tys. zł niżej od planowanych (o 1,7%).

Koszty pozostałych zadań wynikających z ustawy tworzącej FUS tzn.: prewencji rentowej, wypadkowej, odpisu na działalność ZUS i kosztów obsługi kredytów wyniosły 3 299 196 tys. zł i były niższe od planowanych o 265 673 tys. zł (o 7,5%).

Przyczyny odchyień wykonania 2006 r., w stosunku do planu, omówiono w części dotyczącej kosztów Funduszu.

Wynik finansowy

W roku 2006 przychody Funduszu wg przypisu były wyższe o 4 137 570 tys. zł od kosztów. Stan Funduszu na 31.12.2006 r. zwiększył się w stosunku do stanu na 31.12.2005 r. do kwoty (minus) 4 168 967 tys. zł, z czego:

1. środki pieniężne wyniosły 28 362 tys. zł,
2. należności wyniosły 3 266 824 tys. zł, w tym z tytułu:
 - składek na ubezpieczenia społeczne (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące) 1 683 895 tys. zł,

- wypłaty świadczeń styczeniowych 2006 r. 1 448 773 tys. zł,
 - pozostałych należności (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące) 134 156 tys. zł,
3. zobowiązania wyniosły 7 464 153 tys. zł, w tym z tytułu:
- kredytów bankowych (z odsetkami) 2 610 831 tys. zł,
 - rozrachunków z tytułu nieodprowadzonej składki do OFE 627 859 tys. zł,
 - dotacji roku następnego 1 450 000 tys. zł,
 - podatku dochodowego od świadczeń 711 314 tys. zł,
 - składek na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń 791 428 tys. zł,
 - rezerw 928 043 tys. zł,
 - wpływów do wyjaśnienia 259 564 tys. zł,
 - pozostałych zobowiązań 85 114 tys. zł.

Zobowiązania funduszu zmniejszyły się w ciągu roku o 3 587 mln zł, czego jedną z przyczyn było zmniejszenie kwoty rezerwy na OFE o 1 886 mln zł, do kwoty 628 mln zł (zobowiązania te prezentowane są w ujęciu netto, tj. pomniejszone o nadpłaty składek, których przekazanie do funduszy nie było możliwe ze względu na brak odpowiednich regulacji). Było to możliwe dzięki działaniom Zakładu zapobiegającym powstawaniu zaległości wobec OFE z tytułu rozliczeń bieżących, jak również działaniom doprowadzającym do bardzo istotnego ograniczenia kwoty zobowiązań za lata poprzednie.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na obniżenie stanu zobowiązań FUS było zmniejszenie stanu zadłużenia w bankach komercyjnych o 1 959 mln zł, tj. do kwoty 2 611 mln zł. W głównej mierze zostało to osiągnięte dzięki przyznaniu dodatkowych środków z budżetu państwa w formie dotacji dla FUS w kwocie 1 128 mln zł, jak również wysokiemu wzrostowi gospodarczemu skutkującemu większymi wpływami składek do funduszu.

Uzyskiwane przez FUS wpływy ze składek, uzupełniane dotacją z budżetu państwa, nie pozwalały w przeszłości na pełne pokrycie wydatków związanych z wypłatą świadczeń. Tym samym dla utrzymania płynności finansowej, a w konsekwencji zachowania ciągłości wypłat, FUS zmuszony był do pozyskiwania środków w formie kredytów bankowych, tak obrotowych, jak i rewolwingowych. W 2006 r. FUS zaciągał kredyty celem zastąpienia wygasających umów kredytowych oraz celem zastąpienia droższych, starych kredytów nowymi, zaciągniętymi na korzystniejszych warunkach.

Łączna wartość dostępnych linii kredytowych dla FUS na dzień 31.12.2006 r. wyniosła 6 500 mln zł (w tym: kredyty rewolwingowe - 2 859 mln zł, kredyty rewolwingowo-obrotowe - 3 650 mln zł) i w stosunku do stanu na dzień 31.12.2005 r. zmniejszyła się o 1 951 mln zł. Średnioroczny stan zadłużenia funduszu w bankach komercyjnych w 2006 r. wynosił 4 319 mln zł - w stosunku do roku 2005 nastąpił jego spadek o 89 mln zł, tj. o 2,0%.

Na dzień 31.12.2006 r. zadłużenie funduszu z tytułu kredytów bankowych (bez odsetek) wyniosło 2 595 mln zł i było o 1 951 mln zł niższe niż przed rokiem. Podkreślić należy, że to kolejny rok, w którym zadłużenie Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w bankach komercyjnych się obniżyło.

informacja dodatkowa

2006

Informacja dodatkowa: Główne zadania Zakładu realizowane na podstawie odrębnych ustaw

Zakład na mocy odrębnych przepisów, realizuje bądź realizował między innymi następujące zadania:

1. pobór składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
2. pobór składek na ubezpieczenie zdrowotne,
3. dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne,
4. obliczanie i przekazywanie części składek na ubezpieczenie emerytalne do otwartych funduszy emerytalnych,
5. finansowanie świadczeń rodzinnych wypłacanych przez pracodawców, stosownie do przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych,
6. wypłacanie rent socjalnych,
7. przyznawanie i wypłacanie świadczeń i zasiłków przedemerytalnych,
8. prowadzenie działalności z zakresu prewencji rentowej i wypadkowej,
9. występowanie w roli płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do świadczeniobiorców – obliczanie, potrącanie i ewidencjonowanie zaliczek oraz sporządzanie rocznych rozliczeń tego podatku,
10. występowanie w roli płatnika składek na ubezpieczenie zdrowotne w odniesieniu do osób pobierających emerytury lub renty oraz obliczanie, potrącanie, ewidencjonowanie i przekazywanie składek do Narodowego Funduszu Zdrowia,
11. występowanie w roli płatnika składek na ubezpieczenie zdrowotne w odniesieniu do osób przebywających na urloпах wychowawczych oraz naliczanie, ewidencjonowanie i przekazywanie składek na ubezpieczenie zdrowotne finansowanych ze środków budżetu państwa,
12. występowanie w roli płatnika składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w odniesieniu do osób przebywających na urloпах wychowawczych lub pobierających zasiłek macierzyński wypłacany przez Zakład oraz dla osób niepełnosprawnych,
13. prowadzenie likwidacji Funduszu Alimentacyjnego,
14. wypłacanie (ze środków przekazywanych przez Ministerstwo Gospodarki) ekwiwalentów pieniężnych z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów górniczych,
15. refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC.

Pobór składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

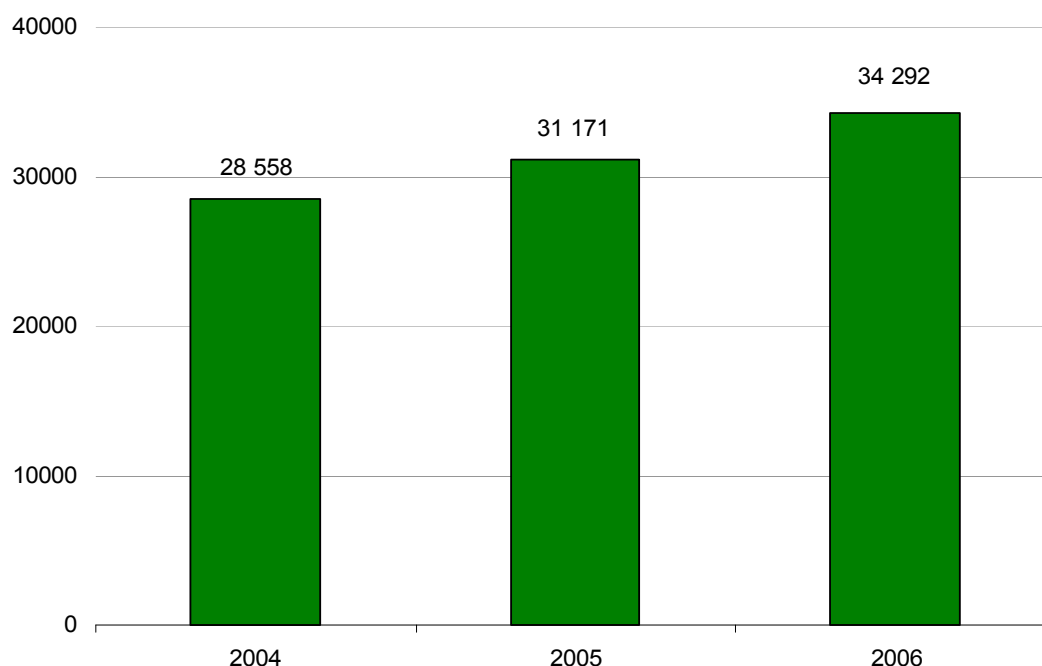
Począwszy od 1990 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobiera i przekazuje składki do Funduszu Pracy a od 1994 roku także składki na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W związku z wprowadzoną reformą systemu ubezpieczeń społecznych zmienił się tryb pobierania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Nie wszyscy płatnicy zobowiązani są do opłacania składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Wyłączone z tego obowiązku są zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze oraz pracodawcy, wobec których przepisy wyłączają możliwość ogłoszenia upadłości i likwidacji. W związku z powyższym na Zakładzie ciążyą dodatkowe zadania związane z udzielaniem wyjaśnień i rozpatrywaniem odwołań oraz prowadzeniem postępowań wyjaśniających dotyczących obowiązku opłacania składek na FGŚP.

Składki na ww. Fundusze są przekazywane przez płatników odrębnym przelewem na wydzielony, scentralizowany rachunek bankowy służący wyłącznie do wpłat należności Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Łączne wpływy na powyższy rachunek bankowy wyniosły w 2006 roku 6 951 968 tys. zł. Wpływy na Fundusz Pracy wyniosły 6 754 532 tys. zł, zaś na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 197 436 tys. zł. Z zebranych składek potrąceniu podlegały należności Zakładu z tytułu kosztów poboru i dochodzenia tych składek w wysokości 0,5% środków przekazanych funduszom. Za 2006 rok na rachunek Funduszu Pracy przekazano kwotę 6 649 710 tys. zł, natomiast kwotę 191 816 tys. zł przekazano do Krajowego Biura Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Pobór składek na ubezpieczenie zdrowotne

Wraz z wprowadzeniem od 1 stycznia 1999 r. obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych, na Zakład Ubezpieczeń Społecznych nałożono obowiązek pobierania i rozliczania składek oraz przekazywania ich (do dnia 31 marca 2003 r. Kasom Chorych, a od dnia 1 kwietnia 2003 r. do Narodowego Funduszu Zdrowia). W 2006 roku wpływy na wyodrębniony, scentralizowany rachunek bankowy służący do wpłat składek na ubezpieczenie zdrowotne wyniosły 34 292 139 tys. zł.

Z zebranych kwot potrąceniu podlegały należności Zakładu z tytułu kosztów poboru i dochodzenia składek w wysokości 0,20 % kwot zidentyfikowanych składek. Wpływy Zakładu z tego tytułu wyniosły 65 675 tys. zł. Po uwzględnieniu kwoty pozostałej na rachunku bankowym na 31.12.2005 r. w wysokości 239 182 tys. zł oraz obowiązujących terminów przekazywania składek z rachunku ubezpieczenia zdrowotnego, w roku 2006 do Narodowego Funduszu Zdrowia przekazano kwotę 34 199 789 tys. zł.

Na rachunku bankowym pozostała kwota 265 857 tys. zł, którą przekazano do NFZ zgodnie z obowiązującym trybem w styczniu 2007 r.

Dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

Egzekucja

Na przestrzeni 2006 r. Zakład prowadził działania egzekucyjne wobec dłużników FUS, czego skutkiem jest zwiększenie odzyskiwanych kwot w stosunku do 2005 r. Na koniec 2006 r. egzekucją objęte były składki na kwotę 7 294 160 tys. zł., co w porównaniu z końcem 2005 roku stanowi wzrost o 3,1%, tj. o kwotę 218 289 tys. zł.

W wyniku wdrożonych działań egzekucyjnych w 2006 r. odzyskano należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na łączną kwotę 1 281 228 tys. zł., co w porównaniu z rokiem 2005 stanowi wzrost o 12%, tj. o kwotę 137 241 tys. zł.

Stan zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne wynosił na dzień:

31.12.2005 r. – 9 246 766 tys. zł.,

31.12.2006 r. – 9 266 820 tys. zł.

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych poziom zadłużenia w 2006 r. był porównywalny do stanu zadłużenia na koniec 2005 r.

Ulgi w opłacaniu składek - rozkładanie zadłużeń z tytułu składek na raty i odroczenie terminu płatności

Ulga w opłacaniu składek, w formie układu ratalnego, udzielana jest przez Zakład na wniosek dłużnika, po spełnieniu przez niego określonych warunków. Pracodawcy posiadający zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne pracowników zobowiązani są uregulować należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w części finansowanej przez ubezpieczonych oraz na ubezpieczenie zdrowotne. Przystąpienie przez dłużnika do układu ratalnego powoduje wstrzymanie biegu odsetek, a rozpoczęcie naliczania opłaty prolongacyjnej. Na dzień 31.12.2006 r. - odsetki wynosiły 11 % w stosunku rocznym, a opłata prolongacyjna – 5,5%.

W roku 2006 Zakład zawarł 18,2 tys. układów ratalnych na kwotę 514 947 tys. zł (łącznie składki z odsetkami za zwłokę), z tego z tytułu:

a) Składek i dodatkowej opłaty – 389 085 tys. zł

b) Odsetek i opłaty prolongacyjnej – 125 862 tys. zł.

Ulgę w postaci odroczenia terminu płatności składek Zakład może stosować wyłącznie w odniesieniu do składek bieżących, a więc tych, których termin płatności jeszcze nie upłynął. Uwarunkowania i zasady udzielania tej ulgi, są podobne jak przy udzielaniu układów ratalnych.

Umorzenie należności z tytułu składek

Zakład, w bardzo ograniczonym zakresie, może umarzać należności z tytułu składek w całości lub w części. Wyjątek stanowią należności z tytułu składek w części finansowanej przez ubezpieczonych nie będących jednocześnie płatnikami składek, które nie podlegają umorzeniu. Zakład posiada uprawnienie do umarzania należności dopiero wówczas, gdy wyczerpane zostaną inne sposoby odzyskania należności, a więc gdy na podstawie analizy konkretnej sprawy, stwierdzony zostanie brak możliwości odzyskania należności na drodze egzekucyjnej lub spłaty zadłużenia w ramach ulgi.

W 2006 r. Zakład umorzył należności z tytułu składek w kwocie 383 714 tys. zł., z tego na podstawie:

a) Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o sus oraz zmianie niektórych innych ustaw kwotę 358 167 tys. zł.

b) Innych ustaw (ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców, ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji zakładów opieki zdrowotnej, ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003 – 2006) kwotę 25 547 tys. zł.

Restrukturyzacja publicznych zakładów opieki zdrowotnej

W roku 2005 rozpoczął się proces restrukturyzacji na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. *o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej* (Dz.U. Nr 78, poz. 684). Według stanu na 31.12.2006 r. decyzje o warunkach restrukturyzacji wydano 335 zakładom opieki zdrowotnej.

Z danych posiadanych przez Zakład wynika ponadto, że kwoty zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od dnia 1.01.1999 r. do dnia 30.11.2004 r. (znane na dzień 31 grudnia 2004 r.), które podlegają spłacie w ramach prowadzonych postępowań wynoszą 553 479 tys. zł. Publiczne zakłady opieki zdrowotnej, wg danych na dzień 31.12.2006 r., spłaciły łącznie kwotę 301 946 tys. zł.

W wyniku prowadzonych postępowań restrukturyzacyjnych, przewidywane jest umorzenie składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 294 721 tys. zł. Dotychczas w wyniku pozytywnie zakończonej restrukturyzacji umorzono należności z tytułu składek na łączną kwotę 19 506 tys. zł.

Ulgi i umorzenia a pomoc publiczna

Większość udzielanych przez Zakład ulg i dokonywanych umorzeń stanowi pomoc publiczną i podlega przepisom ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. *o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej* (Dz. U. Nr 123, poz. 1291) oraz przepisom wspólnotowym. Przy rozpatrywaniu wniosków przedsiębiorców o udzielenie ulgi lub umorzenie należności Zakład badał występowanie przesłanek uznania wsparcia za pomoc publiczną określonych w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE). Jeżeli wsparcie spełniało przesłanki określone w powołanym wyżej przepisie, jednakże wartość pomocy nie przekraczała pułapu określonego dla pomocy *de minimis* (100 tys. euro), udzielana ulga lub umorzenie nie wymagały notyfikacji Komisji Europejskiej. Natomiast po przekroczeniu powyższego progu planowane wsparcie wymagało uzyskania opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz akceptacji ze strony Komisji Europejskiej. Wszystkie przypadki wsparcia udzielonego przez Zakład w 2006 r. stanowiły pomoc *de minimis*.

W 2006 r. - w porównaniu z rokiem 2005 - spadła liczba przypadków udzielonej pomocy publicznej z 5 437 do 4 904, tj. o 10%. Łączna wartość netto pomocy publicznej udzielonej przez Zakład w 2006 roku wyniosła 8 429 tys. zł i była o 97,6 % niższa od udzielonej w 2005 r. (366 100 tys. zł). Spadek wartości

udzielonej pomocy publicznej wynika głównie z faktu, iż w 2006 roku nie występowały przypadki umorzeń na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. *o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy* (Dz. U. Nr 213, poz. 1800 ze zm.). W 2006 r. zmniejszyła się również liczba przypadków umorzeń na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. *o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 155, poz. 1287 ze zm.), a co za tym idzie zmniejszyła się wartość netto pomocy publicznej (z 209 636 tys. zł w 2005 r. do 5 075 tys. zł w 2006 r.).

Restrukturyzacja PKP

Zgodnie z *ustawą z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe"* (Dz. U. Nr 84, poz. 948 ze zm.) Polskie Koleje Państwowe S.A. dokonały spłaty należności z tytułu składek na ubezpieczenie emerytalne, wyłączone z restrukturyzacji, których termin płatności upływał z dniem 31.12.2006 r. w łącznej kwocie 287 039 tys. zł.

Przekazywanie składek do Otwartych Funduszy Emerytalnych

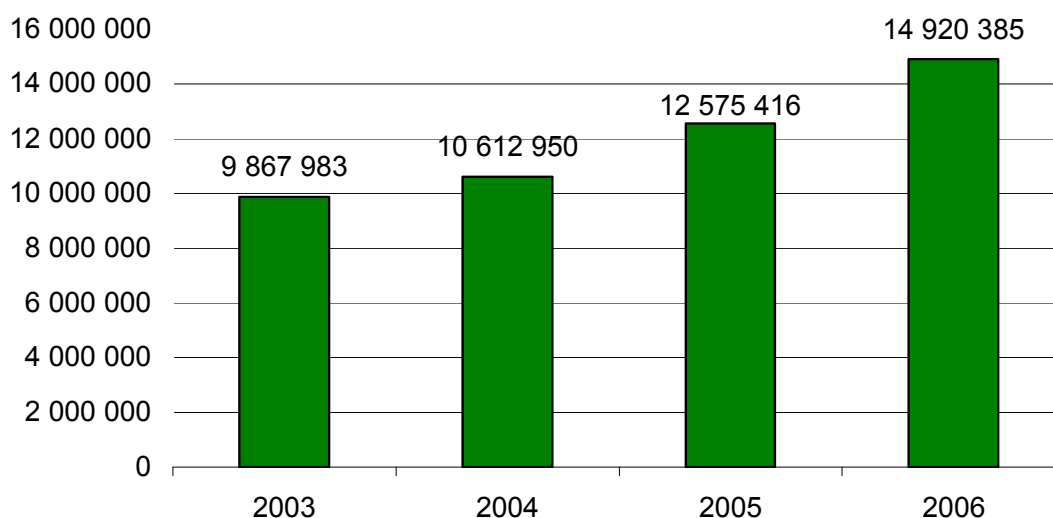
Zgodnie z założeniami reformy systemu ubezpieczeń społecznych, część składki na ubezpieczenie emerytalne pochodząca ze składki finansowanej przez ubezpieczonego członka OFE, wynosząca 7,3% podstawy wymiaru składki, jest odprowadzona przez Zakład do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego.

Za realizację zadań związanych z poborem, rozliczaniem i przekazywaniem składek do OFE Zakład otrzymywał wynagrodzenie, zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych. Przychody Zakładu z tytułu poniesionych kosztów poboru i dochodzenia składek na otwarte fundusze emerytalne w 2006 roku ustalono ustawą budżetową w wysokości 0,8% kwoty składek przekazanych do funduszy. W związku z powyższym Zakład uzyskał z tego tytułu w 2006 roku wpływy w kwocie 121 672 tys. zł.

W 2006 roku Zakład przekazał do otwartych funduszy emerytalnych składki w wysokości 14 920 385 tys. zł oraz naliczył odsetki za opóźnienie w przekazaniu składek w wysokości 107 453 tys. zł. Po potrąceniu należnych kosztów poboru i dochodzenia składek w wysokości 121 672 tys. zł, Zakład przekazał w 2006 roku do OFE kwotę 14 906 165 tys. zł.

Wpływ składek na ubezpieczenia społeczne (w tys. zł)				Tabela 7
	2003	2004	2005	2006
Wpływ na ubezpieczenia społeczne (zaliczane na FUS oraz inne)	73 673 188	78 498 796	85 439 920	91 505 943
Składki przypisane do OFE	9 867 983	10 612 950	12 575 416	14 920 385
Udział składek przekazanych do OFE we wpływach na ubezpieczenia społeczne (w %)	13,4%	13,5%	14,7%	16,3%

Kwoty rozliczonych składek do OFE w latach 2003 - 2006 w mln zł (przed potrąceniem należnego ZUS wynagrodzenia) Rysunek 4

Z kwoty składek w wysokości 14 920 385 tys. zł za 2006 r. przekazano składki w kwocie 13 055 904 tys. zł. Pozostała kwota w wysokości 1 864 481 tys. zł stanowi składki za lata ubiegłe. Na dzień 31.12.2006 r. oszacowane zaległości z tytułu nie przekazanych składek do OFE wyniosły 627 859 tys. zł co oznacza spadek w stosunku do roku ubiegłego o 75,0%.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o *przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nie przekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych* (Dz. U. Nr 149, poz. 1450) zobowiązania z tytułu nie przekazanych do OFE składek za lata 1999-2002 oraz należnych z tego tytułu odsetek przejął Skarb Państwa. Zobowiązania stały się długiem Skarbu Państwa i są regulowane w drodze przekazania otwartym funduszom obligacji skarbowych. W 2006 roku w formie obligacji Skarbu Państwa przekazano składki na kwotę 672 237 tys. zł. i odsetki na kwotę 455 511 tys. zł.

Świadczenia rodzinne finansowane z budżetu państwa

Na mocy przepisów ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.) Zakład do 31 sierpnia 2006 r. finansował świadczenia rodzinne (ujmowane w ciężar składek na ubezpieczenie społeczne) wypłacane pracownikom przez pracodawców zatrudniających co najmniej 20 osób, po tym terminie wypłaty świadczeń przejęły organy właściwe do realizacji zadań w tym zakresie. Szczegółowe omówienie świadczeń rodzinnych jest umieszczone w części – informacja o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS.

Renta socjalna

Na podstawie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej ZUS od 1 października 2003 r. przyznaje oraz wypłaca ww. renty. Powyższa renta przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu. Renta socjalna wynosi 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Szczegółowe omówienie wypłat rent socjalnych jest umieszczone w części – informacja o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS.

Świadczenia przedemerytalne i zasiłki przedemerytalne

Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 120, poz. 1252), od 1 sierpnia 2004 r. ZUS przyznaje oraz wypłaca świadczenia oraz zasiłki przedemerytalne, które są finansowane ze środków budżetu państwa. Szczegółowe omówienie ww. świadczeń jest umieszczone w części – informacja o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa w części 73 – ZUS.

Prewencja rentowa i wypadkowa

Na realizację zadań z zakresu prewencji rentowej zaplanowano 110 000 tys. zł. Koszty prewencji rentowej w 2006 roku wyniosły 99 170 tys. zł, co stanowiło 90,2% kwoty planowanej.

Wykonanie planu w zakresie prewencji rentowej (w tys. zł)**Tabela 8**

Zadanie	Plan po zmianach na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 3:2
1	2	3	4
Pokrycie kosztów rehabilitacji	103 690	93 129	89,8%
Liczba osób	68 000	68 041	100,1%
Opłata miejscowa	2 800	2 657	94,9%
Zwrot kosztów przejazdu	3 300	3 199	96,9%
Razem	109 790	98 985	90,2%
Środki na opracowanie zleconych tematów – badania i analizy przyczyn niezdolności do pracy	110	89	80,9%
Finansowanie innych działań dotyczących prewencji rentowej, m.in. szkolenia, konferencje, inne działania prewencyjne	100	96	96,0%
Łącznie	210	185	88,1%
Ogółem	110 000	99 170	90,2%

W 2006 roku prowadzono rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej w następujących rodzajach schorzeń: narządu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego i schorzeń psychosomatycznych. Skierowano i pokryto koszty rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej 68 041 ubezpieczonych, w tym rehabilitacji leczniczej w systemie stacjonarnym 59 050. Średni koszt pobytu w ośrodku rehabilitacyjnym wraz z kosztami przejazdu ubezpieczonego wyniósł 1 416,34 zł.

Niepełna realizacja planu kosztów rehabilitacji leczniczej wynika z niższego niż zakładał plan średniego kosztu osobodnia w ośrodku rehabilitacyjnym. Mniejszy koszt osobodnia był wynikiem zaoferowania przez ośrodki rehabilitacyjne niższych stawek jednego dnia pobytu ubezpieczonego, w stosunku do stawki planowanej, czego Zakład nie mógł przewidzieć na etapie konstrukcji planu. Poniesione wydatki na rehabilitację leczniczą w 2006 r. były o 28,6% wyższe w porównaniu z 2005 r., głównie w wyniku większej (o 26,9%) liczby ubezpieczonych poddanych rehabilitacji leczniczej.

W ramach innych zadań z zakresu prewencji rentowej Zakład dofinansował konferencje z tematyki obejmującej zagadnienia prewencji rentowej oraz sfinansował druk ulotek informacyjnych dla ubezpieczonych i lekarzy dotyczących programu rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS, a także finansował prace naukowo – badawcze dotyczące przyczyn niezdolności do pracy.

Na realizację zadań z zakresu prewencji wypadkowej zaplanowano 2 000 tys. zł. Wydatki na prewencję wypadkową w 2006 roku wyniosły 1 892 tys. zł., co stanowi 94,6% środków finansowych planowanych na realizację tych zadań.

Wykonanie planu w zakresie prewencji wypadkowej (w tys. zł) Tabela 9

Zadanie	Plan na 2006 r.	Wykonanie 2005 r.	% 3:2
1	2	3	4
Zamawianie analiz przyczyn i skutków wypadków przy pracy, a zwłaszcza wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych, oraz chorób zawodowych	80	79	98,3%
Realizacja zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom	1 050	944	89,9%
Zamawianie prac naukowo – badawczych mających na celu eliminację lub ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe	870	869	99,9%
Razem	2 000	1 892	94,6%

W ramach zadań z zakresu prewencji wypadkowej Zakład zamówił prace naukowo-badawcze mające na celu eliminację lub ograniczenie przyczyn powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe. Ponadto Zakład upowszechniał wiedzę o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz o sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom wśród pracodawców i zatrudnionych pracowników.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych – oblicza, potrąca oraz ewidencjonuje zaliczki na podatek dochodowy od wypłacanych emerytur i rent oraz innych wypłacanych świadczeń, a po zakończeniu roku podatkowego dokonuje rozliczenia podatku od świadczeń wypłaconych w poprzednim roku.

W 2006 roku Zakład potrącił świadczeniobiorcom zaliczki na podatek w kwocie 8 191 751 tys. zł i przekazał do urzędów skarbowych podatek za okres grudzień 2005 r. – listopad 2006r. w kwocie 8 107 418 tys. zł (w tym 626 981 tys. zł za grudzień 2005 r.). Zobowiązanie wobec urzędów skarbowych z tytułu zaliczek na podatek pobrany w grudniu 2006 r. wyniosło 711 314 tys. zł i zostało uregulowane w styczniu 2007 r., tj. zgodnie z przepisami ustawy.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne osób pobierających emerytury lub renty

W roku 2006 Zakład potrącił świadczeniobiorcom składki w kwocie 9 336 676 tys. zł i przekazał na rachunek ubezpieczenia zdrowotnego składki za okres grudzień 2005 – listopad 2006 r. w kwocie 9 253 337 tys. zł (w tym kwota 136 949 tys. zł finansowana ze środków budżetu państwa oraz 708 089 tys. zł za grudzień 2005 r.).

Zobowiązanie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne obliczonych i pobranych za grudzień 2006 r. wyniosło 791 428 tys. zł i zostało uregulowane w styczniu 2007 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby przebywające na urloпах wychowawczych

Stosownie do przepisów ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym Zakład Ubezpieczeń Społecznych był zobowiązany do występowania w roli płatnika składek na ubezpieczenie zdrowotne w odniesieniu do osób, którym wypłaca zasiłki wychowawcze oraz za osoby pobierające zasiłki wychowawcze. Ponadto Zakład dokonuje rozliczenia składek finansowanych z budżetu państwa za te osoby. Kwota przekazanych za 2006 roku składek z tego tytułu wyniosła 67 691 tys. zł.

Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urloпах wychowawczych lub pobierające zasiłek macierzyński oraz za osoby niepełnosprawne

Stosownie do przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład był zobowiązany do występowania w roli płatnika składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby przebywające na urloпах wychowawczych oraz za osoby pobierające zasiłek macierzyński, którym wypłaty zasiłków dokonywał Zakład. Zakład dokonuje także rozliczenia składek na ubezpieczenia społeczne za osoby niepełnosprawne. Składki te finansowane są ze środków budżetu państwa. Ogółem w roku 2006 składki na ubezpieczenia społeczne z powyższych tytułów wyniosły 1 034 749 tys. zł.

Likwidacja Funduszu Alimentacyjnego

Zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych ZUS prowadzi od 1 maja 2004 r. likwidację funduszu alimentacyjnego. Fundusz alimentacyjny w likwidacji oprócz prowadzenia bieżących spraw zajmuje się głównie odzyskiwaniem należności funduszu z tytułu wypłaconych oraz bezpodstawnie pobranych świadczeń. Stosownie do zmiany art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy, wprowadzonej od dnia 1 stycznia 2006 r., środki uzyskane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca.

Przychody i koszty likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego wg stanu na 31 grudnia 2006 r. przedstawia poniższa tabela:

Fundusz Alimentacyjny w likwidacji (w tys. zł)				Tabela 10	
	Wykonanie 2005 r.	Plan na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 4:3	% 4:2
1	2	3	4	5	6
Stan Funduszu na początek roku	7 665 492	7 491 147	7 491 147	x	x
Przychody ogółem	6 244	3 245	3 932	121,2%	63,0
Przypis z tytułu wypłaconych świadczeń	977	108	241	223,1	24,7
- wpłaty od osób zobowiązanych do alimentacji	77 959	59 487	85 543	143,8	109,7
Różne dochody					
- przypis	5 267	3 137	3 691	117,7	70,1
Koszty ogółem	18 183	127 248	127 275	100,0	700,0
Świadczenia alimentacyjne	855	103	127	123,7	14,9
Wydatki bieżące*	17 328	127 140	127 140	100,0	x
- koszty obsługi	17 328	17 000	17 000	100,0	98,1
- przekazanie środków do budżetu	x	110 140	110 140	100,0	x
Kary i odszkodowania	x	5	8	153,9	x
Umorzenie należności	162 406	174 787	158 475	90,7	97,6
Stan Funduszu na koniec roku	7 491 147	7 192 357	7 209 329	100,2	96,2

* dane nieporównywalne z uwagi na wymienioną zmianę przepisów prawnych

Przychody funduszu (przypis) obejmujące głównie zwroty bezpodstawnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami oraz oprocentowanie środków na rachunku bankowym w 2006 r. wyniosły 3 932 tys. zł, i były o 21,2% wyższe od planu. Natomiast wpływy od osób zobowiązanych, pomimo zapisu w ustawie, iż organ egzekucyjny przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów, były znaczne i wyniosły 85 543 tys. zł (143,8% planu). W stosunku do 2005 r. Fundusz

uzyskał wpływy o 7 584 tys. zł wyższe. Wzrost wpłat od osób zobowiązanych do alimentacji wiąże się z poprawą sytuacji gospodarczej kraju.

Wydatki (koszty) funduszu w 2006 r. wyniosły 127 275 tys. zł, w tym 110 140 tys. zł z tytułu przekazania środków funduszu na dochody budżetu państwa. Pozostała kwota dotyczy kosztów poniesionych przez Zakład związanych przede wszystkim z: likwidacją funduszu (17 000 tys. zł) oraz wypłatą świadczeń alimentacyjnych (127 tys. zł), głównie dla osób uprawnionych, którym sądy zmieniły decyzje dotyczące świadczeń z funduszu, z prawem do świadczeń ustalonych za okres do 30 kwietnia 2004 r.

Zmniejszenie funduszu (zmniejszenia należności od osób zobowiązanych do alimentacji oraz należności z tytułu bezpodstawnie pobranych świadczeń) wyniosło 158 475 tys. zł.

W rezultacie na dzień 31 grudnia 2006 r. stan funduszu alimentacyjnego w likwidacji wyniósł 7 209 329 tys. zł, z tego: 88 898 tys. zł stanowiły środki pieniężne, 7 120 511 tys. zł należności i 80 tys. zł zobowiązania.

Ekwiwalenty pieniężne z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów górniczych

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o *restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006* (Dz. U. 210, poz. 2037 z 2003 r.) oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.02.2004 r. w sprawie dotacji na restrukturyzację zatrudnienia w przedsiębiorstwach górniczych, szczegółowych zasad przyznawania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla oraz refundowania kosztów deputatu węglowego w naturze i rent wyrównawczych (Dz. U. Nr 25 poz. 223 z 2004 r.) ZUS dokonuje wypłat deputatów węglowych finansowanych ze środków przekazywanych przez Ministerstwo Gospodarki. Wypłaty deputatów dokonywane są przez ZUS dla emerytów i rencistów z kopalń całkowicie likwidowanych. Wypłaty dla pozostałych osób uprawnionych do otrzymywania deputatu węglowego przejęły kopalnie czynne.

W 2006 r. Zakład wypłacił dla emerytów i rencistów z kopalń całkowicie likwidowanych ekwiwalenty w kwocie 83 997 tys. zł, średnio dla 91 956 osób w miesiącu. Z tytułu obsługi deputatów węglowych Zakład otrzymał wynagrodzenie w wysokości 2% wypłaconej kwoty, tj. 1 680 tys. zł.

Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu ubezpieczenia OC i AC

Na podstawie art. 23 b ust. 1 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 9, poz. 87) ZUS refunduje ulgi dla inwalidów wojennych z tytułu ubezpieczenia OC i AC. Środki na wypłatę ww. ulg Zakład otrzymuje z budżetu państwa. Refundacje ulg

przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i AC wyniosły 1 022 tys. zł, stanowiąc 70,6% planu i były niższe w porównaniu do 2005 r. o 15,5%.

Fundusz Rezerwy Demograficznej

Fundusz Rezerwy Demograficznej powołany został w celu uzupełnienia niedoboru funduszu emerytalnego, wynikającego z przyczyn demograficznych. Wykorzystanie środków z Funduszu może nastąpić najwcześniej w 2009 roku. Do tego czasu działalność Funduszu skupia się na pomnażaniu zgromadzonych środków finansowych, natomiast wydatki związane są z zarządzaniem Funduszem.

Przychody i koszty Funduszu Rezerwy Demograficznej (w tys. zł)				Tabela 11	
	Wykonanie 2005 r.	Plan na 2006 r.	Wykonanie 2006 r.	% 4:3	% 4:2
1	2	3	4	5	6
Stan funduszu na początek roku	902 685	1 423 025	1 555 172	x	X
w tym:					
środki pieniężne	77	77	1 026	x	X
ulokowane środki finansowe	897 580	1 416 687	1 541 479	x	X
Należności	5 065	6 351	12 756	x	X
zobowiązania (minus)	37	90	89	x	X
Przychody	653 028	737 001	905 888	122,9	138,7
Składki	492 342	641 721	657 215	102,4	133,5
Pozostałe przychody	160 686	95 280	248 673	261,0	154,8
Wydatki	541	1 029	632	61,4	116,8
Wydatki bieżące (własne)	541	1 029	632	61,4	116,8
Stan funduszu na koniec roku	1 555 172	2 158 997	2 460 428	x	x
w tym:					
środki pieniężne	1 026	77	147 739	x	x
ulokowane środki finansowe	1 541 479	2 149 710	2 293 819	x	x
Należności	12 756	9 300	18 942	x	x
zobowiązania(minus)	89	90	72	x	x

Przychody

Przychody Funduszu Rezerwy Demograficznej w 2006 r. wyniosły wg przypisu 905 888 tys. zł, co stanowi 122,9% kwoty planowanej. Większość przypisu (72,5%) stanowiła część składki emerytalnej odprowadzanej do FRD, stanowiącej 0,25% podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne w

kwocie 657 215 tys. zł (102,4% planu). Faktyczna składka, która zasilila rachunek FRD to 651 029 tys. zł - kwota nizsza od przypisu o 6 186 tys. zł. Różnica między przypisem a wpływami składek wynika z zaliczkowego trybu przekazywania środków na rachunek bankowy Funduszu, na podstawie wpłat na rachunek ubezpieczenia społecznego.

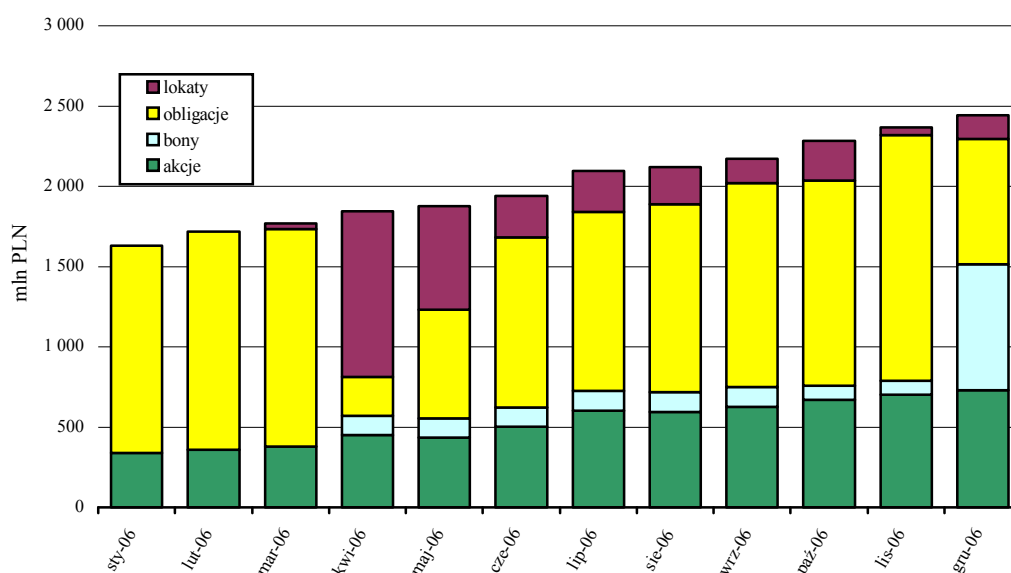
Drugą pozycję przychodów Funduszu (27,5%) stanowiły przychody z tytułu lokowania środków FRD w wysokości 248 673 tys. zł (261,0% planu), z tego 173 583 tys. zł to przychody wynikające ze wzrostu wartości rynkowej posiadanych papierów wartościowych.

Przychody stanowiące część składki na ubezpieczenie emerytalne oraz osiągnięte z tytułu lokowania środków Funduszu stanowiły jedyne źródła przychodów FRD. Jak do tej pory, środki pozostające na rachunku funduszu emerytalnego 31 grudnia w poszczególnych latach nie pozwoliły na zwiększenie funduszu, nie wystąpiło także jego zasilanie innym możliwym w świetle ustawy źródłem przychodów, a mianowicie środkami pochodzącymi z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa.

Aktywami FRD w 2006 roku zarządzał samodzielnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Środki Funduszu lokowane były w skarbowe papiery wartościowe i akcje spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie oraz w depozyty bankowe. Zarządzanie portfelem aktywów FRD, odbywało się w oparciu o model pasywnego inwestowania.

Zmiana struktury aktywów FRD w 2006 r. (w mln zł)

Rysunek 5

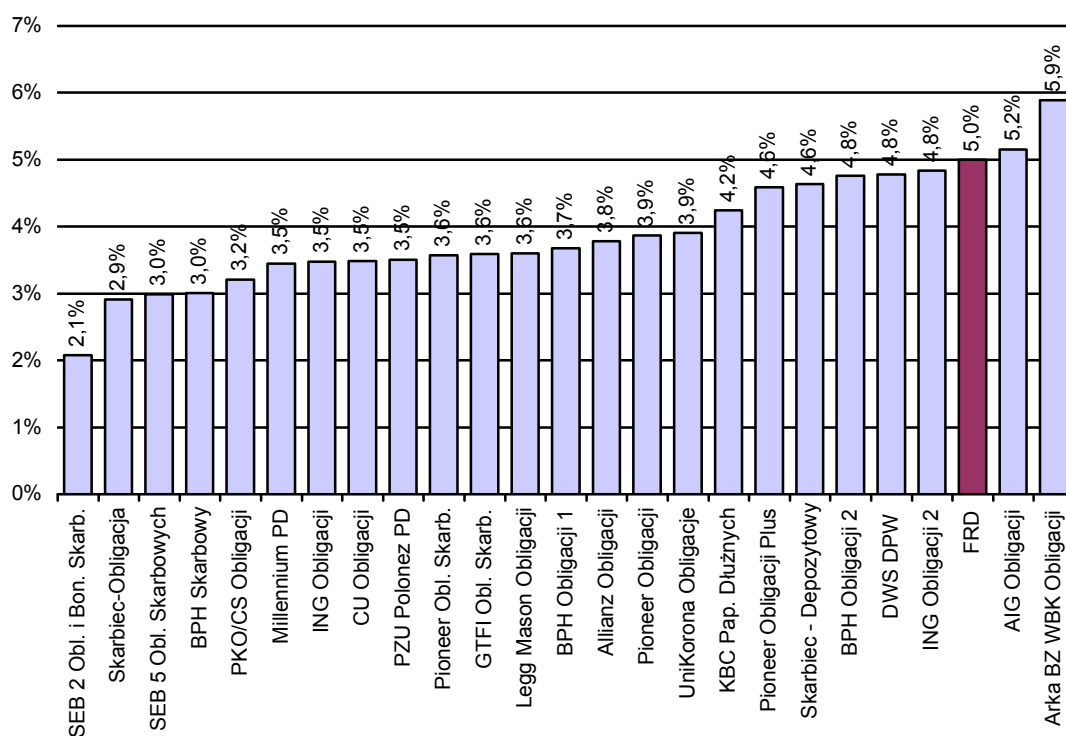
W ciągu roku 2006 znacząco wzrósł udział akcji w portfelu inwestycyjnym FRD i wyniósł na koniec roku 29,8% wszystkich aktywów Funduszu, tj. był niemal na maksymalnym dopuszczalnym poziomie określonym w Rozporządzeniu w sprawie lokowania środków FRD. Udział obligacji i bonów skarbowych zmniejszył się, osiągając na koniec roku poziom ok. 64,1%, przy czym w porównaniu z

rokiem 2005 zanotowano znaczący spadek udziału obligacji (z 79,8% do 32,0%) oraz wzrost udziału bonów, których nie było w portfelu FRD na koniec 2005 r. Udział lokat bankowych wahał się w ciągu roku w przedziale 0%-13%. Jedynie w kwietniu i maju, w wyniku przeprowadzonej zmiany terminowej struktury aktywów udział lokat w portfelu był istotnie wyższy.

Ze względu na kształtujące się niekorzystne trendy na rynku papierów dłużnych oraz przewidywania co do utrzymania się spadku cen obligacji na rynkach finansowych, w ramach zarządzania portfelem dłużnych papierów wartościowych, w kwietniu 2006 r. FRD sprzedał część posiadanych obligacji skarbowych, a pozyskane ze sprzedaży środki finansowe ulokowane zostały w papiery skarbowe o krótszym terminie zapadalności. Natomiast w listopadzie ubiegłego roku, Fundusz nabył 5-letnie obligacje skarbowe wydłużając *duration* portfela dłużnych papierów wartościowych. Podejmując powyższe działania wzięto pod uwagę aktualną sytuację na rynku papierów skarbowych, brak wyraźnego trendu na rynku stóp procentowych oraz relacje między rentownościami papierów w różnych punktach krzywej rentowności oraz bieżącą strukturę portfela FRD.

Porównanie stóp zwrotu uzyskanych przez FRD oraz fundusze papierów dłużnych w 2006 r.

Rysunek 6

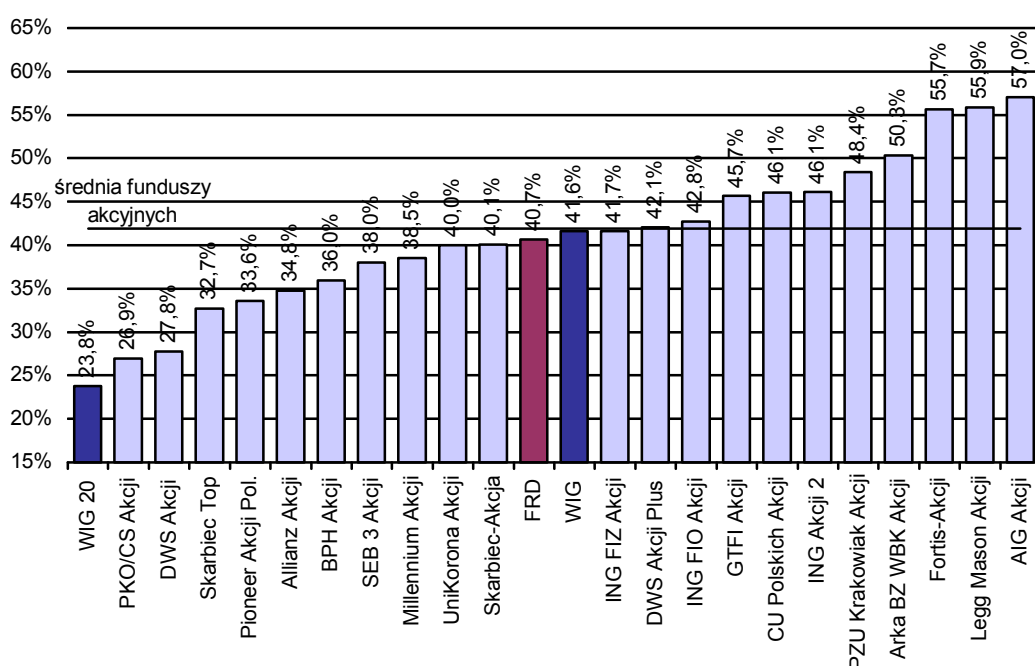
Pozostała część środków FRD była wydatkowana na zakup akcji spółek notowanych na GPW w Warszawie. W celu minimalizacji ryzyka niesystematycznego w zarządzaniu portfelem akcji kontynuowana była strategia inwestowania pasywnego poprzez taki dobór spółek do portfela inwestycyjnego,

żeby zmiany jednostki portfela dla części akcyjnej odzwierciedlały zmiany obliczanego na GPW w Warszawie indeksu WIG. W celu zminimalizowania ryzyka rynkowego inwestycje w akcje zostały rozłożone w ciągu roku.

W 2006 r. Fundusz dokonał korekty sposobu zakupywania akcji. Przyjęto, że FRD będzie nabywał akcje spółek, dla których różnica między ich udziałem w portfelu FRD, a wartością jaką odzwierciedla udział danej spółki w indeksie WIG jest największa. Dodatkowo zwiększona została wartość miesięcznych zakupów akcji w taki sposób, żeby ich udział w portfelu FRD wyniósł do końca 2006 roku około 30% ogólnej wartości aktywów Funduszu.

Porównanie stóp zwrotu uzyskanych przez FRD oraz fundusze akcji w 2006 r.

Rysunek 7

Osiągnięte w 2006 r. wyniki zarządzania akcyjną częścią portfela aktywów plasują FRD w połowie stawki funduszy akcyjnych (Rysunek 3). Uzyskana przez FRD stopa zwrotu wyniosła 40,65%.

Stoпа zwrotu z części portfela aktywów FRD lokowanych w dłużne papiery wartościowe wyniosła w 2006 r. 5%. Uzyskany przez FRD wynik pozwolił na zajęcie trzeciego miejsca wśród wszystkich funduszy dłużnych papierów wartościowych. Wynik ten był o 1,1 pp wyższy od średniej osiągniętej przez fundusze inwestujące na rynku obligacji, co przy obecnym poziomie rynkowych stóp procentowych jest rezultatem bardzo dobrym.

Zgodnie z „Polityką inwestycyjną Funduszu Rezerwy Demograficznej” podstawowym kryterium oceny prowadzonej polityki inwestycyjnej w odniesieniu do części aktywów lokowanych w dłużnych papierach wartościowych jest utrzymanie realnej wartości środków FRD. W ramach zarządzania dłużną częścią portfela aktywów FRD w 2006 r. Fundusz uzyskał stopę zwrotu na poziomie 5%, podczas gdy stopa inflacji w tym okresie wyniosła 1,4% r/r, co oznacza, że w

odniesieniu do inwestycji w dłużne papiery wartościowe, FRD znacząco przekroczył wymaganą stopę zwrotu.

Wydatki

Wydatki związane z bieżącym zarządzaniem poniesione przez Fundusz Rezerwy Demograficznej w 2006 r. wyniosły 632 tys. zł i stanowiły 61,4% planu. Różnica między wysokością wydatków oszacowanych w planie finansowym na 2006 r., a wydatkami poniesionymi w ubiegłym roku wynika przede wszystkim z niższych niż planowane kosztów z tytułu prowizji maklerskich, co było związane z niedokonaniem transakcji kupna akcji w październiku i grudniu 2006 r. w związku z osiągnięciem maksymalnego dopuszczalnego limitu udziału akcji w środkach FRD wynikającym z bardzo silnej aprecjacji kursów na GPW oraz brakiem konieczności zmiany struktury portfela akcji, na którą to operację zabezpieczane są koszty na opłaty i prowizje. W 2006 r. dokonano sprzedaży tylko nieznacznego pakietu posiadanych akcji w odpowiedzi na wezwanie publiczne. Wystąpienie powyższych czynników spowodowało ograniczenie kosztów poniesionych przez FRD, co przełożyło się na niższe wykonanie niż zakładano w planie finansowym.

Na dzień 31 grudnia 2006 r. stan Funduszu Rezerwy Demograficznej wyniósł 2 460 428 tys. zł. Najważniejszą pozycję zł stanowią ulokowane środki finansowe o wartości 2 293 819 tys., których poziom zwiększył się w porównaniu do ubiegłego roku o 752 340 tys. zł.